Uchwała nr 639/2022
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 21 lipca 2022 r.

w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku English for Business and Intercultural Communication na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WKS.8014.71.2022.2.AZ

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy negatywną opinię wyrażoną w uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nr 497/2022 z dnia 23 czerwca 2022 r. dotyczącą spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku English for Business and Intercultural Communication na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WKS.8014.71.2022.2.AZ

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia, dodatkowe informacje i dokumenty uzupełniające przedstawione we wniosku Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku English for Business and Intercultural Communication na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany opinii wyrażonej w § 1 uchwały nr 497/2022 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 23 czerwca 2022 r.

Podstawę wydania negatywnej opinii stanowiły następujące zarzuty:

1. Koncepcja kształcenia nie w pełni powiązana jest z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Uczelnia zdiagnozowała potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego na podstawie Ogólnopolskiego systemu monitorowania ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych (ELA), Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030" oraz konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi, przy tym tych konsultacji nie udokumentowała, wskazując na powiązanie kompetencji nabywanych podczas studiów z potrzebami regionalnego rynku pracy, ograniczając się do ogólnikowego stwierdzenia, że otoczenie społeczno-gospodarcze „oczekuje od kandydatów do pracy w szeroko rozumianym sektorze biznesu nie tylko wiedzy o kulturowym zróżnicowaniu świata, odmienności i różnorodności kulturowej, ale także zaawansowanej wiedzy interdyscyplinarnej w zakresie językoznawstwa, kultury i cywilizacji

angielskiego obszaru językowego, a także kompetencji międzykulturowych". Nie udokumentowano też realnego zaangażowania tej grupy interesariuszy we współtworzenie koncepcji i projektowanie programu studiów.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia stwierdza, iż przeprowadzała konsultacje wśród interesariuszy zewnętrznych, do których zaliczają się firmy z częstochowskiego rynku pracy. Uczelnia od lat współpracuje z nimi w ramach prowadzonego kierunku filologia. Wnioskodawca wskazuje na regularnie organizowane spotkania przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego ze studentami kierunków filologicznych w latach 2014–2021. Celem spotkań było zaprezentowanie oczekiwań pracodawców względem kompetencji absolwentów UJD i możliwości zatrudnienia. „Kwestie zgłaszane przez przedstawicieli firm częstochowskich oraz przez absolwentów poszukujących pracy, związane z oczekiwaniami znajomości języka w konkretnych sytuacjach zawodowych […] były przyczynkiem do uruchomienia prac nad nowym kierunkiem. […] Inną zgłaszaną kwestią było oczekiwanie pracodawców, aby absolwenci potrafili komunikować się w dwóch językach – jednym wiodącym i pomocniczo drugim".

Stanowisko Prezydium PKA

Wnioskodawca odniósł się do całości zarzutu i przedstawił informacje, które niwelują jego istotę.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut stał się bezprzedmiotowy.

2. Koncepcja kształcenia niewystarczająco precyzuje sylwetkę absolwenta.

Koncepcja kształcenia ma charakter generyczny, a opis sylwetki absolwenta wskazuje tylko na sektory gospodarki, w których absolwent może podjąć zatrudnienie, a nie na charakter jego pracy czy konkretne stanowiska, jakie miałby zajmować. Absolwent kierunku język angielski w biznesie ma nabyć „umiejętność sporządzania i redagowania tekstów pisemnych, a także kompetencje negocjacyjne i zdolności oratorskie. Będzie również dysponował wiedzą o etyce biznesu i będzie gotowy podjąć pracę w międzynarodowych firmach zatrudniających anglojęzyczny personel i świadczących usługi dla klientów zagranicznych" oraz mieć kompetencje do podjęcia pracy „w międzynarodowych korporacjach i firmach o profilu związanym m.in. z: finansami, bankowością, transportem, spedycją, telekomunikacją, obsługą klienta, turystyką, hotelarstwem, mediami i marketingiem, handlem międzynarodowym (import-export), a także do pracy w instytucjach Unii Europejskiej, centrach promujących wielokulturowość etc.". W sekcji poświęconej potrzebom społeczno-gospodarczym utworzenia studiów pojawia się tylko wzmianka o centrach usług wspólnych jako potencjalnych pracodawcach; nie stanowi to wskazania na zawód absolwenta, a jedynie obszar działalności potencjalnego pracodawcy. Koncepcja kształcenia koncentruje się na osiągnięciu przez studentów natywnych umiejętności językowych, a więc kompetencjach kluczowych, na których dopiero buduje się specjalistyczne kompetencje zawodowe, których jednak przyjęta koncepcja kształcenia precyzyjnie nie określa.

Koncepcja kształcenia nie określa też roli poszczególnych dyscyplin naukowych w procesie kształcenia, w sposób umożliwiający wskazanie na dyscypliny stanowiące teoretyczne

podstawy kierunku, czyli te do których kierunek jest przyporządkowany i dyscypliny o charakterze subsydiarnym, odnoszące się do uwarunkowań działalności zawodowej związanej z kierunkiem.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie spawy poinformowała, iż ustaliła w drodze konsultacji z przedstawicielami środowiska społeczno-gospodarczego, że priorytetem kształcenia na wnioskowanym kierunku jest „odpowiednie przygotowanie językowe kandydata, nakierowane na język specjalistyczny, ale uwzględniające również komunikację międzykulturową, te zaś kompetencje mogą być poszerzone o wiedzę operacyjną z zakresu danego stanowiska w ramach szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych, organizowanych przez pracodawców". Uczelnia wymienia przykładowe stanowiska pracy, do których objęcia przygotowują studia na wnioskowanym kierunku. „Autorzy programu założyli, iż absolwent uzyska wiedzę z zakresu specjalistycznego języka biznesu, a także podstaw aktywności biznesowej w dobie globalizacji, działalności mediów i tzw. public relations, pozwalających na podjęcie pracy w [różnych] sektorach gospodarki i doskonalenie umiejętności w środowisku zawodowym".

Wnioskodawca podnosi, iż „dyscyplina naukowa językoznawstwo została z namysłem określona jako podstawa do nauki języka angielskiego w obszarze praktycznym. Należy zaznaczyć, że już sama nazwa kierunku studiów – English for Business and Intercultural Communication – oraz treści programowe wskazują na nachylenie językoznawcze, a nie – stricte ekonomiczne studiów. Z założeń programu wynika, iż ich celem jest znaczące wzmocnienie umiejętności miękkich – kompetencji językowej (à la Chomsky), komunikacyjnej (à la Hymes) oraz kulturowej (à la Wierzbicka) w zakresie komunikowania się po angielsku w międzynarodowym środowisku biznesowym oraz kulturowym, a nie wzmocnienie umiejętności twardych – zgłębienie szczegółowej wiedzy z zakresu ekonomii, zarządzania czy turystyki i rekreacji".

Stanowisko Prezydium PKA

Wyjaśnienia Uczelni przedstawione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie niwelują istoty całego zarzutu. Koncepcja kształcenia w dalszym ciągu nie określa roli poszczególnych dyscyplin naukowych w procesie kształcenia, w sposób umożliwiający wskazanie na dyscypliny stanowiące teoretyczne podstawy kierunku, czyli te, do których kierunek jest przyporządkowany i dyscypliny o charakterze subsydiarnym, odnoszące się do uwarunkowań działalności zawodowej związanej z kierunkiem.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

3. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych nie odpowiada koncepcji kształcenia. Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej językoznawstwo jako dyscypliny wiodącej jest niewłaściwe, ponieważ utożsamia językoznawstwo z praktyczną znajomością języka i umiejętnością komunikacji w kontekście międzykulturowym. Kompetencje te odnoszą się wyłącznie do operacyjnej wiedzy dotyczącej systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim, a także znajomości kulturowych norm komunikacji w kontekście

biznesowym, a nie o podbudowanej teoretycznie wiedzy w dyscyplinie językoznawstwo i jej zastosowań praktycznych.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przedstawia uzasadnienie przyporządkowania wnioskowanego kierunku do dyscypliny naukowej językoznawstwo jako dyscypliny wiodącej. Wymienia i omawia obszary teoretyczne znajdujące odzwierciedlenie w treściach planowanych do realizacji w ramach zajęć, w tym zwłaszcza seminarium magisterskiego odbywającego się „pod kierunkiem doświadczonych językoznawców – ekspertów m.in. z zakresu kognitywizmu czy pragmalingwistyki".

Stanowisko Prezydium PKA

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia nie przedstawiła informacji o zmianie proporcji przyporządkowania wnioskowanego kierunku do dyscyplin naukowych. Ta informacja znalazła się dopiero w odpowiedzi na zarzut 14, niejako przy okazji tematu obsady zajęć i kadry dydaktycznej. Zmiana proporcji przyporządkowania wnioskowanego kierunku do językoznawstwa z 70 do 85%, która ponadto nie została zatwierdzona stosowną uchwałą Senatu Uczelni, jeszcze bardziej pogłębia problem zidentyfikowany w zarzucie. Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej językoznawstwo jako dyscypliny w jeszcze większym stopniu wiodącej jest nadal niewłaściwe, ponieważ utożsamia językoznawstwo z praktyczną znajomością języka i umiejętnością komunikacji w kontekście międzykulturowym.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

4. Efekty uczenia się nie odpowiadają koncepcji kształcenia i przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie wskazują na dyscyplinę naukową językoznawstwo i zastosowania zawodowe wiedzy w tej dyscyplinie. Efekty zostały sformułowane w sposób bardzo ogólny, niekiedy niezrozumiały i nie odzwierciedlają aktualnego stanu wiedzy ani jej zastosowań w zakresie językoznawstwa. Na przykład wg efektu EBIC2_W07 absolwent „ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze i zastosowaniu języka", tymczasem język nie jest dyscypliną, tylko obiektem badań dyscypliny językoznawstwo. Wg efektu EBIC2_W01 absolwent „Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej z zakresu komunikacji międzykulturowej i biznesowej w zakresie języka angielskiego"; tymczasem komunikacji międzykulturowej i biznesowej nie można uznać za zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny naukowej językoznawstwo, ani za uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia językoznawcze. Tworzy to chaos terminologiczny: w charakterze dyscypliny raz występuje język, raz komunikacja w kontekście międzykulturowym, a efekt EBIC2_W04 „Ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach wiodącej dyscypliny kierunku z innymi dyscyplinami z dziedziny nauk humanistycznych oraz społecznych", w ogóle nie wskazuje eksplicytnie o jakie dyscypliny naukowe chodzi.

Efekty są niespecyficzne i przeważnie nie odnoszą się do wiedzy strukturalnej, łączącej fakty, zależności i wyjaśniające je teorie. Na przykład wg efektu EBIC2_W09, absolwent „posiada

pogłębioną szczegółową wiedzę z zakresu morfologii, składni, semantyki i socjopragmatyki języka angielskiego na poziomie C1+". Zawarta w nim wzmianka o poziomie ESOKJ, odnoszącym się do biegłości językowej, świadczy o zrównaniu wiedzy strukturalnej, charakterystycznej dla dyscypliny naukowej językoznawstwo, z wiedzą operacyjną, niezbędną do osiągnięcia kompetencji komunikacyjnej w języku obcym.
Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie odnoszą do umiejętności zawodowych właściwych dla kierunku, nie opisują też zakresu wiedzy odnoszącej się do finansów, bankowości, transportu, spedycji, telekomunikacji, obsługi klienta, turystyki, hotelarstwa, mediów i marketingu, handlu międzynarodowego, o której jest mowa w koncepcji kształcenia.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia podnosi, iż „W treściach programowych czy opisie efektów uczenia się posługujemy się z konieczności pewnym skrótem informacyjnym, sygnalizując zagadnienia, co utrudnia recepcję tekstu. […] Przyjąć należy, iż skrótowy przekaz informacji może rodzić niejasności, ale jest zwięzły. Natomiast informacja pełna może szczegółowo przedstawić stanowisko, ale jest często redundantna, wyjaśniająca fakty zrozumiałe per se i prowadzi do nadmiernej rozwlekłości tekstu. Tam, gdzie skrótowość pewnych pojęć (np. pragmalingwistyka / gramatyka komunikacyjna / lingwistyka pragmatyczna) czyni je trudnymi do jednoznacznej interpretacji, przyznajemy, iż pewne poprawki są konieczne i musiałyby uwzględnić zarówno odpowiedni stopień eksplicytności treści, jak i precyzję sformułowań. Dlatego też dokonano przeglądu efektów uczenia się i ich modyfikacji, by brzmiały bardziej zrozumiale, odnosiły się do wiedzy strukturalnej i odzwierciedlały aktualny stan wiedzy i ich zastosowanie w zakresie językoznawstwa, a w konsekwencji zaproponowano uzupełnienie programu seminarium magisterskiego o treści z tym związane. Zmodyfikowany wykaz efektów uczenia się stanowi załącznik nr 2, a uzupełnione karty zajęć – załącznik nr 3. Treści programowe wskazują na nachylenie językoznawcze, a nie stricte ekonomiczne studiów, dlatego też założone dla kierunku efekty uczenia się odnoszą się do kompetencji językowych w zakresie języka angielskiego w przestrzeni biznesowej i międzykulturowej, te zaś mogą stanowić podstawę do indywidualnego podnoszenia umiejętności zawodowych specyficznych dla danych sektorów gospodarki i stanowisk, w przypadku których kompetencje językowe są czynnikiem kluczowym".

Stanowisko Prezydium PKA

Analiza efektów uczenia się stanowiących Załącznik nr 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wskazuje na to, iż Uczelnia nie podjęła skutecznych działań naprawczych. Odpowiedź na zarzut skupia się na polemice. Przedstawione efekty uczenia się nadal zawierają uchybienia wskazane w przedmiotowej uchwale Prezydium PKA. Efekty uczenia się wymienione w zarzucie jako przykłady albo pozostały bez zmian, albo zostały nieznacznie zmienione, albo też zmiana pogłębia jeszcze ich pierwotną wadę. I tak,
Efekt EBIC2_W07 – było: absolwent „ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze i zastosowaniu języka".
Jest: „Ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze i zastosowaniu języka". Efekt pozostał bez zmian.

Efekt EBIC2_W01 – było: absolwent „ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej z zakresu komunikacji międzykulturowej i biznesowej w zakresie języka angielskiego".
Jest: „Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej z zakresu języka angielskiego w komunikacji biznesowej i międzykulturowej". Dokonano korekty stylistycznej, która nie niweluje istoty zarzutu. Sformułowanie efektu nadal nie wskazuje ani na zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny naukowej językoznawstwo, ani na uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia językoznawcze. W charakterze dyscypliny występują język oraz komunikacja biznesowa i międzykulturowa.
Korekta efektu EBIC2_W09 nie tylko nie zlikwidowała problemu, ale go wręcz pogłębiła. Było: absolwent „posiada pogłębioną szczegółową wiedzę z zakresu morfologii, składni, semantyki i socjopragmatyki języka angielskiego na poziomie C1+"
Jest: „Posiada wiedzę językową na poziomie C1+ w ramach języka angielskiego". Efekt ten jest niespecyficzny i nie odnosi się do wiedzy strukturalnej, łączącej fakty, zależności i wyjaśniające je teorie.
Skutecznie zmodyfikowano jedynie efekt EBIC2_W04 – było: „Ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach wiodącej dyscypliny kierunku z innymi dyscyplinami z dziedziny nauk humanistycznych oraz społecznych".
Jest: „Ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach wiodącej dyscypliny kierunku - językoznawstwa z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach oraz dyscypliną ekonomia i finanse". Poprawiony efekt wskazuje dyscypliny naukowe.
Uwzględniając odpowiedzi Uczelni na zarzuty 1–3 można uznać, że umiejętności zawodowe odnoszące się do finansów, bankowości, transportu, spedycji, telekomunikacji, obsługi klienta, turystyki, hotelarstwa, mediów i marketingu, handlu międzynarodowego, będą nabywane w ramach zewnętrznych i wewnętrznych szkoleń oraz praktyki zawodowej, w zależności od indywidualnych potrzeb. Argumentacja Wnioskodawcy nie jest przekonująca, a działania naprawcze okazały się nieskuteczne.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

5. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie uwzględniają wszystkich kompetencji opisanych w charakterystykach Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 7.

Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie uwzględniają pełnego zakresu kompetencji opisanych w charakterystykach PRK dla na poziomie 7. Na przykład pominięte zostały: P7S_UO potrafi: „kierować pracą zespołu; współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach"; P7S_UU potrafi: „samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie"; P7S_KK jest gotów do: „uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu" P7S_WK zna i rozumie: „podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości", jak również niektóre założone dla kierunku efekty uczenia się nie odpowiadają zakresowi znaczeniowemu powiązanych z nimi charakterystyk PRK, np. efekt EBIC2_K02 „Potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując

w niej różne role, w tym rolę wiodącą, również w kontekście międzykulturowym i międzynarodowym" w powiązaniu z charakterystyką P7S_KO.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia deklaruje, iż „kierunkowe efekty uczenia się uzupełnione zostały o wskazane kompetencje. Zostały one zawarte w zmodyfikowanym wykazie efektów uczenia się (załącznik nr 2). Efekt P7S_UO został pierwotnie przyporządkowany błędnie do grupy kompetencji społecznych, a obecnie został przesunięty do grupy umiejętności. Efekt P7S_UU odpowiada w części efektowi EBIC2_U02, element ukierunkowywania innych w procesie uczenia się przez całe życie został uwypuklony w efekcie EBIC2_U12 („Samodzielnie planuje własne uczenie się przez całe życie i potrafi ukierunkowywać w tym zakresie innych"). Efekt P7S_WK został uwzględniony w efekcie EBIC2_W12 („Zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości")".

Stanowisko Prezydium PKA

Analiza dokumentacji przedłożonej we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wskazuje na to, iż Uczelnia włączyła do katalogu efektów uczenia się efekt EBIC2_U13 „Potrafi współpracować w zespole, przyjmując w nim różne role, w tym rolę lidera", odnoszony do charakterystyki P7S_UO. Wprowadzono efekt EBIC2_U12 „Samodzielnie planuje własne uczenie się przez całe życie i potrafi ukierunkowywać w tym zakresie innych", odnoszony do charakterystyki P7S_UU. EBIC2_K01 „Potrafi poddać krytycznej ocenie posiadaną wiedzę oraz treści udostępniane w różnych źródłach, uwzględniając również źródła międzynarodowe" oraz efekt EBIC2_K02 „Uznaje znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz opinii eksperckiej w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu" odniesiono do charakterystyki P7S_KK. Do charakterystyki P7S_WK odniesiono następujące efekty: EBIC2_W03 „Zna i rozumie w stopniu pogłębionym wybrane zagadnienia kulturowe, ekonomiczne i społeczne w kontekście międzykulturowym", EBIC2_W06 „Zna i rozumie w sposób pogłębiony pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej", EBIC2_W08 „Ma poszerzoną wiedzę o współczesnym życiu społecznym i kulturalnym, o fundamentalnych dylematach współczesnej cywilizacji" oraz EBIC2_W12 „Zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości". Skorygowano także błąd dotyczący efektu EBIC2_K02 „Potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role, w tym rolę wiodącą, również w kontekście międzykulturowym i międzynarodowym". Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nadal nie uwzględniają charakterystyki P7S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji: "zna i rozumie w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem". Zmiany w programie studiów nie zostały ponadto zatwierdzone stosowną uchwałą Senatu Uczelni.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

6. Efekty uczenia się sformułowane są w sposób uniemożliwiający stworzenie systemu ich weryfikacji

Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się odnoszą się często do dwóch, a nawet trzech różnych kategorii opisowych Polskiej Ramy Kwalifikacji, np. głębi i zakresu wiedzy, a zarazem kontekstu tej wiedzy, co prowadzi do sytuacji, w której poszczególne dyscypliny naukowe stanowią kontekst same dla siebie, a połączone w jednym efekcie zakresy kompetencji uniemożliwiają efektywną weryfikację jego osiągnięcia. Ponadto dla większości zajęć nie założono szczegółowych efektów uczenia się specyficznych dla tych zajęć i uszczegóławiających ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się. Uniemożliwia to stworzenie systemu weryfikacji efektów uczenia się, ponieważ nie jest możliwa ocena osiągnięcia całego ogólnego efektu uczenia się na zajęciach umożliwiających tylko częściowe jego osiągnięcie. Efekty te opisują nieprecyzyjnie zbyt szeroki zakres kompetencji, by możliwe było ich osiągnięcie i weryfikacja w ramach jakichkolwiek pojedynczych zajęć. Ponadto dla zajęć trwających kilka semestrów, takich jak *praktyczna nauka języka angielskiego* czy *praktyki zawodowe*, przewidziano jeden zestaw efektów, który nie uwzględnia rozwoju kompetencji studentów. Efekty uczenia się dla części zajęć np. *Practical English - Integrated Skills (Book Course)*, są niespójne z ogólnymi założonymi dla kierunku efektami uczenia się i koncepcją kształcenia na kierunku, ponieważ przewidują dla języka angielskiego kompetencje językowe na poziomie C2, podczas gdy koncepcja kształcenia i ogólne efekty uczenia się zakładają poziom C1+ ESOKJ.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia informuje, iż dokonała „przeglądu i modyfikacji efektów pod względem precyzyjności ich treści, aby nie odnosiły się do różnych kategorii opisowych Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz aby tym samym możliwa była efektywna weryfikacja osiągnięcia danego efektu. W przypadku zajęć prowadzonych przez kilka semestrów, jak np. zajęcia *Practical English (Book Course)* rozwój kompetencji następuje przez cały czas trwania kursu i pełne osiągnięcie efektów zdefiniowanych dla zajęć następuje po zakończeniu kursu. Weryfikacja efektów powiązana jest z treściami programowymi. Przykładowy, szczegółowy dla zajęć *Practical English (Book Course)* opis, stanowi załącznik nr 4. W przypadku opisu ww. zajęć wkradł się błąd odnośnie do poziomu językowego – został w ostatecznym brzmieniu poprawiony".

Stanowisko Prezydium PKA

Z dokumentacji załączonej do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wynika, że skorygowano odniesienia kierunkowych efektów uczenia się do kategorii opisowych Polskiej Ramy Kwalifikacji. Poprawiono także błąd dotyczący poziomu językowego. Nie podjęto jednak skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do większości elementów zarzutu. W Załączniku nr 3 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawiono karty zajęć, zawierające szczegółowe efekty uczenia się. Analiza kart zajęć wskazuje na to, iż efekty przedstawione jako szczegółowe nadal nieprecyzyjnie opisują zakres kompetencji, który jest zbyt szeroki, by możliwe było ich osiągnięcie i weryfikacja w ramach jakichkolwiek pojedynczych zajęć. I tak, efekt kierunkowy EBIC2_W07 (absolwent „ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze i zastosowaniu języka") pojawia się w identycznym brzemieniu jako

efekt szczegółowy E3 na zajęciach *Advanced Writing Skills – Zaawansowane wypowiedzi pisemne*; E4 na zajęciach *Intercultural Elements of Contrastive Rhetoric - Międzykulturowe elementy retoryki kontrastywnej*; E1 na zajęciach *Second Foreign Language – Drugi język obcy;* E3 na zajęciach *Praktyki zawodowe*. Efekt kierunkowy EBIC2_W09 „Posiada wiedzę językową na poziomie C1+ w ramach języka angielskiego" pojawia się w identycznym brzemieniu jako efekt szczegółowy E5 na zajęciach *Practical English – Bookcourse PNJA - Praca z podręcznikiem*; E2 na zajęciach *English Phonetics - Fonetyka języka angielskiego*; E4 na zajęciach *Advanced Writing Skills – Zaawansowane wypowiedzi pisemne*; E2 na zajęciach *Culture and Varieties of English – Kultura i odmiany języka angielskiego*; E5 na zajęciach *Diploma Seminar – Seminarium dyplomowe*. Utożsamianie efektu kierunkowego z efektem szczegółowym uniemożliwia stworzenie systemu weryfikacji efektów uczenia się, ponieważ nie jest możliwa ocena osiągnięcia całego ogólnego efektu uczenia się na zajęciach umożliwiających tylko częściowe jego osiągnięcie. Wbrew deklaracji zawartej w odpowiedzi na zarzut, w Załączniku nr 4 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia nie przedstawiła przykładowego opisu weryfikacji efektów w powiązaniu z treściami programowymi dla zajęć *Practical English (Book Course)*, a jedynie sposoby nabywania umiejętności biznesowych. W tabeli stanowiącej Załącznik nr 4, nie ma odniesień do szczegółowych bądź kierunkowych efektów uczenia się, a nagłówki czterech rubryk wymieniają jedynie w języku angielskim: Unit (1–12), Content, Business Skills oraz Topics Discussed in the Unit. W Załączniku nr 4 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, przedstawiono spis treści oraz tematykę poszczególnych części książki pt. *Business Result 2E Advanced Student's Book* autorstwa Kate Baade, Michaela Duckwortha, Davida Granta oraz Christophera Hollowaya. Nie jest to zatem autorski program i system weryfikacji skonstruowany na potrzeby wnioskowanego kierunku, a jedynie streszczenie ogólnie dostępnego podręcznika. Dla zajęć trwających kilka semestrów, Uczelnia nadal przewiduje jeden zestaw efektów, który nie uwzględnia rozwoju kompetencji studentów.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

7. Treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia wiedzy w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany.

Ponieważ na poziomie koncepcji kształcenia błędnie zostało utożsamione osiągnięcie umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie C1+ ESOKJ i niezbędnej do tego operacyjnej wiedzy z podbudowaną teoretycznie wiedzą w dyscyplinie naukowej językoznawstwo i jej zastosowaniami, to treści programowe umożliwiają osiągnięcie zakładanego poziomu ESOKJ, ale nie umożliwiają osiągnięcia pogłębionej wiedzy odnoszącej się do wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczące ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiącej zaawansowaną wiedzę ogólną w dyscyplinie językoznawstwo, jak również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem. Także w odniesieniu do dyscypliny naukowej nauki o komunikacji społecznej i mediach treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia odpowiedniej wiedzy, ponieważ ich opis jest często jedynie deklaracją ogólnych celów kształcenia w ramach danych zajęć, np. „Celem zajęć jest zapoznanie studentów z teorią i praktyka negocjacji oraz pogłębienie kompetencji komunikacyjnych w różnorodnych kontekstach o charakterze debaty/negocjacji" lub „Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawowymi

paradygmatami, jakimi rządzą się środki masowego przekazu, oraz ich odmianami, w kontekście społecznej przestrzeni wpływu mediów i 'public relations'".

Stanowisko Uczelni

Uczelnia nie zgadza się „z zarzutem zdefiniowanym w pkt. 7, jakoby treści programowe nie umożliwiały osiągnięcia pogłębionej wiedzy odnoszącej się do wybranych faktów, obiektów i zjawisk powiązanych z wyjaśniającymi je teoriami z zakresu językoznawstwa, jak też zastosowań praktycznych (aplikacyjnych) tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem. Jak już zaznaczyliśmy w argumentacji odnośnie pkt. 4, student nabywa równolegle wiedzę strukturalną odnoszącą się do wybranych teorii lingwistycznych, co zostało oznaczone chociażby w efekcie EBIC2_W07 o kompleksowości natury i zastosowaniu języka oraz umiejętności zastosowania języka w efektach: EBIC2_U01 - EBIC2_U10. Pod określeniem wiedzy o kompleksowej naturze i zastosowaniu języka Uczelnia ma na myśli między innymi wiedzę z zakresu pragmalingwistyki z elementami lingwistyki kognitywnej, które z natury rzeczy werbalizują relacje między językiem a zjawiskami pozajęzykowymi, wyjaśniając ich istotę (np. akty mowy, presupozycje, referencja, konceptualizacja). Uczelnia wskazała, iż definicję pragmalingwistyki przyjmuje za Verschueren'em: "'pragmatics as a general functional perspective on (any aspect of) language, i.e. as an approach to language which takes into account the full complexity of its cognitive, social, and cultural (i.e. meaningful) functioning in the lives of human beings'" (Verschueren 2009: 19)".

Stanowisko Prezydium PKA

Efekt EBIC2_W07 „Ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze i zastosowaniu języka" nie obiecuje nabycia zaawansowanej wiedzy w dyscyplinie wiodącej. Tylko jeden z efektów w kategorii wiedza, a mianowicie EBIC2_W04 „Ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach wiodącej dyscypliny kierunku - językoznawstwa z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach oraz dyscypliną ekonomia i finanse" wymienia dyscypliny naukowe, w tym dyscyplinę deklarowaną jako wiodąca. Żaden z efektów w kategorii umiejętności nie odnosi się do dyscyplin, w tym dyscypliny wiodącej, do których przyporządkowano wnioskowany kierunek. Błędne utożsamienie osiągnięcia umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie C1+ ESOKJ i niezbędnej do tego operacyjnej wiedzy z podbudowaną teoretycznie wiedzą w dyscyplinie naukowej językoznawstwo i jej zastosowaniami, skutkuje tym, że treści programowe umożliwiają osiągnięcie zakładanego poziomu ESOKJ, ale nie umożliwiają osiągnięcia pogłębionej wiedzy odnoszącej się do wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczące ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiącej zaawansowaną wiedzę ogólną w dyscyplinie językoznawstwo, jak również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem. Także w odniesieniu do dyscypliny naukowej nauki o komunikacji społecznej i mediach, treści programowe nadal nie umożliwiają osiągnięcia odpowiedniej wiedzy, ponieważ ich opis jest często jedynie deklaracją ogólnych celów kształcenia w ramach danych zajęć, np. „Celem zajęć jest zapoznanie studentów z teorią i praktyką negocjacji oraz pogłębienie kompetencji komunikacyjnych w różnorodnych kontekstach o charakterze debaty/negocjacji" (s. 33 wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy) lub „Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawowymi paradygmatami, jakimi rządzą się środki masowego przekazu, oraz ich odmianami, w kontekście społecznej przestrzeni wpływu mediów i 'public relations'" (s. 38

wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy). Tym samym Uczelnia nie wprowadziła działań naprawczych, ograniczając się do polemiki.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

8. Treści programowe nie odpowiadają koncepcji kształcenia.

Treści programowe nie odnoszą się do objętych koncepcją kształcenia kompetencji, np. umiejętności sporządzania i redagowania tekstów pisemnych, a także kształtowania kompetencji negocjacyjnych i zdolności oratorskich; wiedzy z zakresu finansów, bankowości, transportu, spedycji, telekomunikacji, obsługi klienta, turystyki, hotelarstwa, mediów i marketingu, handlu międzynarodowego (import-export), a także do pracy w instytucjach Unii Europejskiej, centrach promujących wielokulturowość.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia powołuje się na objaśnienia odnośnie do punktów 4. i 7. Podkreśla raz jeszcze, że „treści programowe odpowiadają koncepcji kształcenia. Absolwent tego kierunku nabywa wiedzę językową, kompetencje i umiejętności z zakresu języka angielskiego w biznesie i komunikacji międzykulturowej, ze szczególnym uwzględnieniem praktycznego zastosowania pragmalingwistycznych teorii i wątków społecznych (efekty: EBIC2_W02, EBIC2_W03, EBIC2_W05, EBIC2_W11, EBIC2_U01, EBIC2_U04, EBIC2_U05, EBIC2_U07, EBIC2_U08, EBIC2_U09), co odpowiada wymogom współczesnego rynku pracy w Polsce, m.in w centrach usług wspólnych, przedstawiciele których wyrażali podczas spotkań z autorami projektu kierunku takie właśnie oczekiwania”.

Stanowisko Prezydium PKA

Analiza kart zajęć załączonych do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wskazuje na to, że zajęcia *Advanced Writing Skills – Zaawansowane wypowiedzi pisemne* odnoszą się do umiejętności sporządzania i redagowania tekstów pisemnych. Zajęcia *Debating Skills – Debaty* odnoszą się do kształtowania kompetencji negocjacyjnych i zdolności oratorskich. Karty zajęć nie odnoszą się natomiast do wskazanych w zarzucie kompetencji w zakresie finansów, bankowości, transportu, spedycji, telekomunikacji, obsługi klienta, turystyki, hotelarstwa, mediów i marketingu, handlu międzynarodowego (import-export), a także do pracy w instytucjach Unii Europejskiej, centrach promujących wielokulturowość. Uczelnia wyjaśniła w odpowiedzi na zarzut 2, iż specjalistyczne kompetencje w zakresie dyscypliny dodatkowej mają być nabywane w toku szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych w zależności od indywidualnych potrzeb. W sytuacji tego rodzaju delegowania w odniesieniu do kompetencji specjalistycznych, tym bardziej nieuzasadnione jest marginalne potraktowanie w opisie treści programowych, wiodącej dyscypliny językoznawstwo, która jest błędnie utożsamiana z osiąganiem umiejętności posługiwania się językiem obcym i niezbędnej do tego operacyjnej wiedzy.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

9. Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz liczba punktów ECTS nie umożliwiają osiągnięcia zakładanych dla tych zajęć efektów uczenia się

Liczba godzin przypisana do poszczególnych zajęć i liczba punktów ECTS nie umożliwiają osiągnięcia przez studentów założonych dla tych zajęć efektów uczenia się, ponieważ efekty te stanowią przeniesienie ogólnych efektów uczenia się założonych dla kierunku, np. w czasie przeznaczonym na pojedyncze zajęcia nie jest możliwy do osiągnięcia efekt „Posiada pogłębioną szczegółową wiedzę z zakresu morfologii, składni semantyki i socjopragmatyki języka angielskiego na poziomie C1" Ponadto w programie studiów założono, że studenci osiągną poziom B2+ z drugiego języka obcego: niemieckiego, francuskiego lub chińskiego w czasie obejmującym 45 godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów i 3 punkty ECTS. Nie określono przy tym wymagań wstępnych. Zgodnie z wytycznymi ESOKJ osiągnięcie tego poziomu biegłości językowej bez wcześniejszej znajomości języka wymaga ok. 600 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia przyznaje, że właściwą sugestią jest uszczegółowienie względem danych zajęć przypisanych do nich efektów kierunkowych. W ostatecznym brzmieniu opisy zajęć zostały zmodyfikowane (załącznik nr 3). Zdaniem Uczelni, założenie, iż studenci osiągną poziom B2+ z drugiego języka obcego w czasie obejmującym 45 godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich oraz 3 punkty ECTS jest możliwe, jeżeli przyjmie się, iż kandydaci na studia drugiego stopnia kierunku English for Business and Intercultural Communication będą posiadać odpowiednie kompetencje z zakresu wybranego drugiego języka obcego na poziomie B2, co jest wymogiem ukończenia studiów pierwszego stopnia (zgodnie z efektem P6S_UK Polskiej Ramy Kwalifikacji). Przykładowo studia na kierunku filologia umożliwiają zdobycie kompetencji w zakresie drugiego języka na poziomie B2 (niemieckiego, francuskiego, rosyjskiego, chińskiego). Stanowią o tym wymagania wstępne, które zostały uzupełnione o stosowny zapis (załącznik nr 1).

Stanowisko Prezydium PKA

Jak wynika z analizy załącznika nr 3 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia usunęła sformułowanie „Posiada pogłębioną szczegółową wiedzę z zakresu morfologii, składni semantyki i socjopragmatyki języka angielskiego na poziomie C1", co jest rozwiązaniem problemu świadczącym o wskazanej już wcześniej marginalizacji dyscypliny wiodącej. Uczelnia wyjaśniła wątpliwość dotyczącą możliwości osiągnięcia poziomu B2+ z drugiego języka obcego w czasie przewidzianym w programie studiów. Załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy stanowi opis wymagań wstępnych dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia na kierunek „English for Business and Intercultural Communication". Dokument ten zawiera wymóg udokumentowania znajomości drugiego języka obcego na poziomie B2 (niemieckiego, francuskiego, rosyjskiego lub chińskiego). Zmiany w programie studiów nie zostały zatwierdzone stosowną uchwałą Senatu Uczelni.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

10. Do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały zaliczone zajęcia, które tych umiejętności nie kształtują.

Formalnie program studiów obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przepisano 67 punktów ECTS. Zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Do tej grupy nie można na przykład zaliczyć zajęć kształtujących umiejętności językowe. Praktyczne nauczanie języka obcego nie oznacza, że na tych zajęciach wykonywane są przez studentów w adekwatnych warunkach czynności powiązane z przyszłą ścieżką zawodową. Podczas takich zajęć kształtowane są bowiem przede wszystkim ogólne umiejętności językowe, np.: pisanie, czytanie, interakcja czy mediacja i powiązane z nimi kompetencje, np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, który stanowi ogólną ramę dla kształcenia językowego, która nie jest powiązana z praktycznym profilem studiów i konkretnym kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, tzw. kluczowymi, na których dopiero mogą być budowane umiejętności specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem.

Stanowisko Uczelni

W odniesieniu do przypisania zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego – praca z podręcznikiem do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, Uczelnia podkreśla „silne skontekstualizowanie treści programowych i aktywności podejmowanych na ww. zajęciach pod kątem kształtowania praktycznych umiejętności miękkich związanych z użyciem języka angielskiego w przestrzeni biznesowej i międzykulturowej. Umiejętności te są doskonalone zarówno w trakcie kursu PNJA - praca z podręcznikiem, jak w kolejnych etapach praktyki zawodowej. Szczegółowy opis przewidzianych do realizacji modułów tematycznych i zadań oraz ich przełożenia na konkretne kompetencje studenta zawiera załącznik nr 4”.

Stanowisko Prezydium PKA

W Załączniku nr 4 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, przedstawiono spis treści oraz tematykę poszczególnych części książki pt. *Business Result 2E Advanced Student's Book* autorstwa Kate Baade, Michaela Duckwortha, Davida Granta oraz Christophera Hollowaya. Nie jest to zatem autorski program skonstruowany na potrzeby wnioskowanego kierunku, a jedynie streszczenie ogólnie dostępnego podręcznika. Celem zajęć poświęconych pracy z podręcznikiem jest kształtowanie umiejętności językowych. Praca ta nie odbywa się w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Tym samym, Uczelnia nie podjęła działań naprawczych, a argumenty przedstawione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie są przekonujące.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

11. Zasady realizacji praktyk zawodowych nie gwarantują ich prawidłowego przebiegu.

Praktyka zawodowa została podzielona na cztery części, w semestrze 1, 2, 3 i 4 (w sumie 360 godz.), przy czym dla wszystkich etapów założono identyczne efekty uczenia, które nie zakładają zróżnicowania kompetencji w powiązaniu z progresem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów czy rodzajem praktyki, co konsekwentnie odnosi się również do treści programowych. Opis wymagań stawianych miejscom odbywania praktyk nie jest specyficzny dla kierunku, nie jest powiązany z branżami, o których mowa w koncepcji kształcenia i odnosi się jedynie do możliwości wykorzystania języka angielskiego. Nie wykazano, że system zapewniania jakości kształcenia obejmuje systematyczną ocenę z udziałem studentów programu praktyk, opiekunów praktyk w zakładach pracy, sposobu realizacji praktyk i zapewnia wykorzystanie informacji zwrotnych w doskonaleniu praktyk zawodowych.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia nie zgadza się z zarzutem, iż zasady realizacji praktyk zawodowych nie gwarantują ich prawidłowego przebiegu. Mimo iż realizacja praktyki zawodowej została podzielona na 4 okresy, efekty uczenia się dotyczą kompetencji nabywanych i pogłębianych przez cały czas trwania praktyki na różnym stopniu zaawansowania, co zostało podkreślone w zmodyfikowanej wersji celów szczegółowych praktyki zawodowej, przewidzianych na dane etapy realizacji praktyki (załącznik nr 5: Instrukcja praktyk). Odnosząc się do uwagi dotyczącej wymagań stawianych miejscom odbywania praktyk Uczelnia podkreśla, iż instytucje, w których studenci mogą realizować praktykę, powinny mieć charakter międzynarodowy, dający studentom możliwości wykorzystania i rozwoju umiejętności językowych, komunikacyjnych, zwłaszcza w kontekście międzykulturowym, związanych z kierunkiem ich studiów. Oznacza to, iż mowa jest o praktycznych umiejętnościach i zastosowaniu zawodowym założeń pragmalingwistyki do budowy aktu komunikacji biznesowej i międzykulturowej. Uczelnia wskazuje również, iż system zapewnienia jakości kształcenia w UJD obejmuje systematyczną ocenę z udziałem studentów i opiekunów praktyk w zakładach pracy – studenci zobowiązani są prowadzić dziennik praktyk oraz przedłożyć opiekunowi praktyk z ramienia uczelni opinię wraz z oceną opiekuna praktyki w instytucji, w której odbywał praktykę. Opiekun z ramienia uczelni przedstawia władzom dziekańskim sprawozdanie, które ma na celu dostarczenie informacji zwrotnej na temat sposobu realizacji praktyk oraz umożliwia systematyczne monitorowanie i doskonalenie praktyk zawodowych. Po zakończeniu praktyk student ma możliwość wypełnienia ankiety oceny praktyk. Poza tym procedury ewaluacji i doskonalenia uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia w UJD przewidują okresowe przeglądy programów studiów, obejmujące m.in. analizę zakładanych i uzyskanych efektów uczenia się z realizacji praktyk, która dotyczy korelacji programu praktyk z kierunkiem studiów, przebiegu praktyk, doboru miejsc odbywania praktyk, wyników ankiet dotyczących praktyk, zaliczania, wspólnej oceny efektów praktyk dokonywanej przez przedstawicieli uczelni i jej interesariuszy zewnętrznych w celu wykorzystania wyników weryfikacji zakładanych efektów uczenia się i efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w ramach praktyk.

Stanowisko Prezydium PKA

W załączniku nr 5 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawiono Instrukcję praktyk zawodowych dla studentów. W części VII. tego dokumentu: „Cele szczegółowe praktyki zawodowej", wyszczególniono działania praktykanta z podziałem na kolejne cztery etapy.

W Części VIII. Instrukcji „Efekty uczenia się zdefiniowane dla praktyk zawodowych" zestawiono efekty obejmujące wszystkie etapy praktyk zawodowych. Takie rozwiązanie problemu zasygnalizowanego w zarzucie jest akceptowalne. Opis działań praktykanta na każdym etapie praktyki stanowi jednoznaczny przekaz, w odróżnieniu od efektów uczenia się, które – jak wskazano wcześniej – są ogólnikowe. Odpowiadając na część zarzutu dotyczącą opisu wymagań stawianych miejscom odbywania praktyk, Uczelnia nie sprecyzowała związku wnioskowanego kierunku z branżami, o których mowa w koncepcji kształcenia, jednak takie informacje oraz nazwy branż znalazły się w odpowiedzi na zarzuty 1–3. Wykazano tam również trwającą już od lat współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Satysfakcjonująca jest też odpowiedź na tę część zarzutu, która dotyczy oceny realizacji praktyk zawodowych, poparta dokumentacją zawartą w Załączniku nr 6: Dokumentacja związana z realizacją praktyk zawodowych.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut stał się bezprzedmiotowy.

12. Zasady rekrutacji nie zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie wiedzy w dyscyplinach, do których został przyporządkowany w stopniu właściwym dla 7 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Kandydaci na kierunek English for Business and Intercultural Communication muszą wykazać się znajomością języka angielskiego na poziomie co najmniej B2+ ESOKJ. W przypadku braku udokumentowanej znajomości języka angielskiego na tym poziomie przewidziana jest rozmowa kwalifikacyjna w języku angielskim. Ograniczenie wymagań rekrutacyjnych tylko do znajomości języka angielskiego nie zapewnia kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie pogłębionej wiedzy odnoszącej się do wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiącej zaawansowaną wiedzę ogólną w dyscyplinie językoznawstwo oraz nauki o komunikacji społecznej i mediach, jak również zastosowań praktycznych tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem. Zasady rekrutacji nie określają też sposobu weryfikacji wstępnych kompetencji językowych w odniesieniu do języka niemieckiego, francuskiego lub chińskiego, zapewniających kandydatów, którzy są w stanie osiągnąć poziom B2+ w zakresie tych języków w czasie zaplanowanym w programie studiów.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia proponuje „zmianę dotychczasowych kryteriów z uwzględnieniem sugestii ekspertów. Szczegółowe warunki rekrutacji stanowią załącznik nr 1".

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia przedstawiła zmodyfikowane kryteria rekrutacji na wnioskowany kierunek. Jednym z warunków przyjęcia na studia jest: „a) posiadanie dyplomu ukończenia studiów I lub II stopnia lub jednolitych magisterskich: na kierunku studiów przypisanym do dyscypliny językoznawstwo lub na kierunku studiów przypisanym do dyscypliny innej niż językoznawstwo – wówczas kandydat będzie zobowiązany do realizacji odpłatnego programu wyrównawczego obejmującego zajęcia z zakresu zaawansowanej wiedzy ogólnej w dyscyplinie językoznawstwo, odnoszącej się do wybranych

faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi". Jako jeden z warunków podjęcia studiów określono też „udokumentowaną znajomość drugiego języka obcego na poziomie B2 (niemieckiego, francuskiego, rosyjskiego lub chińskiego)". We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia wyjaśniła również, że prowadzi studia pierwszego stopnia, które pozwalają nabyć kompetencje językowe na tym poziomie i w językach wymienionych w kryteriach rekrutacji oraz programie studiów. Tym samym Uczelnia odniosła się do całości zarzutu i wprowadziła działania naprawcze.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut stał się bezprzedmiotowy.

13.Przyjęte na kierunku zasady dyplomowania nie są specyficzne.
Nie przyjęto specyficznych dla kierunku zasad dyplomowania wskazujących na formę i zakres egzaminu dyplomowego, dyscyplinę lub dyscypliny naukowe, w zakresie których może być przygotowywana praca dyplomowa z uwzględnieniem praktycznego profilu studiów i nie określono merytorycznych kryteriów, jakie powinna spełniać praca dyplomowa z uwzględnieniem progresu między poziomami studiów.

Stanowisko Uczelni
We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia podnosi, iż Regulamin studiów w UJD (załącznik nr 7) określa zasady przygotowywania pracy dyplomowej, odbywania egzaminu dyplomowego oraz ukończenia studiów. Zgodnie z zapisami regulaminu, w przypadku wszystkich studiów drugiego stopnia (niezależnie od profilu studiów) wymagana jest praca dyplomowa. Uszczegółowieniem jego zapisów jest obowiązujący na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie Regulamin Dyplomowania (załącznik nr 8), zgodnie z którym m.in.: „Praca dyplomowa (licencjacka lub magisterska) jest końcowym elementem studiów każdego rodzaju prowadzonych przez Wydział i stanowi samodzielne opracowanie określonego problemu czy zagadnienia. Temat pracy jest związany z kierunkiem studiów studenta." Określone zostały tu również merytoryczne kryteria, jakie powinna spełniać praca dyplomowa z uwzględnieniem progresu między poziomami studiów, a także wskazanie, iż student powinien posiadać umiejętność planowania badań i posługiwania się metodologią badań typową dla studiowanej dyscypliny, aparatem badawczym oraz literaturą naukową: „[…] Praca dyplomowa magisterska ma charakter badawczy, dlatego jest efektem pracy nad określonym problemem. Wymaga od studenta umiejętności planowania badań, posługiwania się metodologią badań typową dla studiowanej dyscypliny, aparatem badawczym oraz literaturą naukową." W odpowiedzi na zarzut, Wnioskodawca przedstawia również zasady weryfikacji procesu dyplomowania.

Stanowisko Prezydium PKA
Uczelnia nie przedstawiła działań naprawczych niwelujących istotę zarzutu. Przywołany w odpowiedzi na zarzut Regulamin studiów (Załącznik nr 7 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy) zawiera ogólne informacje na temat prac dyplomowych (§ 30 i 31) oraz egzaminu dyplomowego (§ 32). Regulamin dyplomowania obowiązujący na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie (Załącznik nr 8 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy) również nie odpowiada na zarzut zawarty

w przedmiotowej uchwale Prezydium PKA. Żaden z tych dokumentów nie określa specyficznych dla kierunku zasad dyplomowania wskazujących na formę i zakres egzaminu dyplomowego, dyscyplinę lub dyscypliny naukowe, w zakresie których może być przygotowywana praca dyplomowa z uwzględnieniem praktycznego profilu studiów. Nie określono merytorycznych kryteriów, jakie powinna spełniać praca dyplomowa z uwzględnieniem progresu między poziomami studiów. Także karta zajęć Diploma Seminar nie zawiera informacji na temat dyscypliny lub dyscyplin, w zakresie których może być przygotowywana praca dyplomowa z uwzględnieniem praktycznego profilu studiów. W rubryce „Treści programowe dla przedmiotu" wymieniono w tej karcie zajęć następujące elementy: „1. Zasady pisania pracy i organizacja pracy magisterskiej. 2. Gromadzenie i dokumentacja źródeł; problem plagiatu. 3. Zasady tworzenia bibliografii. 4. Praca z tekstami źródłowymi i bazami danych. 5. Treści podyktowane indywidualną problematyką bieżących projektów prac magisterskich z zakresu tematycznego wpisanego w charakterystykę kierunku" (s. 65 wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy). W treściach programowych nie przywołano zatem dyscyplin, choć znaczna część „Proponowanej literatury związanej z nauczanym przedmiotem" to opracowania wskazujące na językoznawcze ukierunkowanie zajęć. Podobnie jest z uwzględnieniem praktycznego profilu studiów. Ten aspekt został pominięty w „Treściach programowych dla przedmiotu". Przedstawiona dokumentacja zawiera zatem niepełne albo sprzeczne informacje na temat dyscypliny lub dyscyplin naukowych, w zakresie których może być przygotowywana praca dyplomowa z uwzględnieniem praktycznego profilu studiów.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

14. Dobór nauczycieli akademickich nie umożliwia prawidłowej realizacji zajęć.
Wśród kadry proponowanej do prowadzenia zajęć tylko jedna osoba posiada dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, a więc w zakresie dyscypliny, do której kierunek English for Business and Intercultural Communication został przyporządkowany 30% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów, co skutkuje sytuacjami, w których osoba z tytułem zawodowym magistra filologii angielskiej i nie posiadająca właściwego doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią prowadzi zajęcia *Public Speaking* oraz *Debating Skills*. Wśród kadry nie ma też osób posiadających doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią w zakresie objętych koncepcją kształcenia: finansów, bankowości, transportu spedycji, telekomunikacji, obsługi klienta, turystyki, hotelarstwa, mediów, marketingu, handlu międzynarodowego, a także pracy w instytucjach Unii Europejskiej, centrach promujących wielokulturowość i niewymienionych z nazwy innych miejscach pracy.

Stanowisko Uczelni
We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia stwierdza, że przyporządkowując kierunek do dyscyplin naukowych potraktowała wybrane zajęcia – ze względu na wykorzystane w nich elementy związane z komunikacją społeczną i mediami – jako uprawnione do włączenia ich w udział procentowy dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. Uczelnia wskazała, iż po przeanalizowaniu uwag ekspertów zdecydowano się o potraktowaniu ww. elementów jako subsydiarnych w stosunku do dyscypliny językoznawstwo, tym samym zmieniając proporcje udziału procentowego między dyscyplinami przypisanymi do kierunku.

W związku z powyższym Uczelnia proponuje przyporządkować kierunek w 85% do dyscypliny językoznawstwo oraz w 15 % do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. Ponadto Uczelnia podnosi, iż „pracownicy przewidziani do prowadzenia zajęć przyporządkowanych do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach posiadają kwalifikacje i dorobek naukowy, a także dysponują bogatym doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią w zakresie negocjacji i wystąpień publicznych". Wskazano na wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe kandydata do prowadzenia zajęć zakwestionowanych w przedmiotowej uchwale Prezydium PKA. Odnosząc się do uwagi związanej z doświadczeniem zawodowym kadry w zakresie wymienionych sektorów gospodarki, Uczelnia podkreśla, iż sama nazwa kierunku i treści programowe wskazują na nachylenie językoznawcze; ich celem jest wzmocnienie umiejętności miękkich, a nie zgłębienie szczegółowej wiedzy z zakresu ekonomii, zarządzania, rekreacji. Taka koncepcja jest m.in. wynikiem sugestii interesariuszy zewnętrznych, którzy podkreślali konieczność posiadania przez absolwentów głównie kompetencji językowych z naciskiem na aspekty komunikacyjne. Interesariusze oferują jednocześnie profesjonalne przeszkolenie i wsparcie doświadczonej kadry w okresie wdrożenia w nowe obowiązki, a tym samym uzupełnienie kompetencji wynikających z wymagań specyfiki zatrudnienia. Uczelnia deklaruje także poszerzenie zaproponowanej w pierwotnym wniosku kadry dydaktycznej o dodatkowe osoby, gotowe poprowadzić zajęcia drugiego języka obcego. W konkluzji Uczelnia deklaruje, iż w przypadku pozytywnej decyzji stosowne zmiany w programie studiów, wynikające z wyżej wymienionych propozycji, przeprowadzone zostaną niezwłocznie po otrzymaniu uchwały Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Stanowisko Prezydium PKA

Zaproponowane rozwiązanie problemu braku kadry naukowej posiadającej dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach (czyli w zakresie dyscypliny, do której kierunek English for Business and Intercultural Communication został pierwotnie przyporządkowany w wymiarze 30% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów) to z jednej strony przedstawienie informacji o doświadczeniu zawodowym nauczyciela wskazanego w przedmiotowej uchwale Prezydium PKA, a z drugiej strony zmiana proporcji w przyporządkowaniu wnioskowanego kierunku do dyscyplin naukowych. Wnioskodawca przedstawia tę zmianę jako kosmetyczną, a tymczasem jest to zasadnicza zmiana koncepcji kształcenia oraz programu studiów. Zmiana ta nie znajduje odzwierciedlenia na przykład w skorygowanych efektach uczenia się, które tylko sporadycznie odsyłają do dyscypliny językoznawstwo. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Wnioskodawca przywołuje dyscyplinę językoznawstwo, ale w kierunkowych i szczegółowych efektach uczenia się oraz treściach programowych, utożsamia podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia językoznawcze, z wiedzą operacyjną, niezbędną do osiągnięcia kompetencji komunikacyjnej w języku obcym. Ogólnikowa jest także odpowiedź na tę część zarzutu, która dotyczy braku kadry posiadającej doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią w zakresie objętych koncepcją kształcenia: finansów, bankowości, transportu spedycji, telekomunikacji, obsługi klienta, turystyki, hotelarstwa, mediów, marketingu, handlu międzynarodowego, a także pracy w instytucjach Unii Europejskiej, centrach promujących wielokulturowość, itd. Jak wynika z konkluzji wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, żadna ze zmian w programie studiów nie została zatwierdzona stosowną uchwałą Senatu Uczelni, a podjęcie takiej uchwały

Uczelnia uzależnia od pozytywnej opinii Prezydium PKA w odniesieniu do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

Biorąc pod uwagę podtrzymanie zarzutów 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13 i 14, Prezydium PKA stwierdza, że nie zaistniały przesłanki do zmiany opinii negatywnej wydanej w uchwale nr 497/2022 z dnia 23 czerwca 2022 r.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
28.07.2022
Stanisław Wrzosek